

עין משפט
נר מצוה

רצנ א ב ג מיי פ"ג מהל' מוקי ממון הל' בד סמג שם טושי"ע ח"מ סי' מח סעיף ב:

רצד ר מיי שם הל' כה טושי"ע שם סעיף ג:

רצה ה ר ד ח ט מיי פ"ה מהל' תענית הל' יב סמג עשין מ"ד"ג טושי"ע א"ח סי' תקס סעיף א: רצו י ב ל מ מיי שם הל' יג טושי"ע שם סעיף ב ונכרי אלפס תענית דף קעט"ז:

רצג טושי"ע א"ח סי' ס

רצה ס מיי פ"ב מהל' ממרים הלכה ה סמג עשין קלז:

מוסף רש"י

מוצי שהחזיקין בו רבים. לעשותו לנן דקד, אסור לקלקל. ואש"ם שו"א על יחזר (ע"ל ב"י). ששהווה ומקטלו להילין ויטעלו ידעו ושתקו, דודלי לניסס מחל (קטנן ק.). לא יסור אדם את ביתו בסיד. לאחר מוכרין, משו אלוטל של יושלס (שבת פ.). חול או הבן. שלג יאל לנן כל זכר (טס). טרכסיד. סיד ארס ומקסס יוטר מסלס לא עירב בו (טס). פאר תחת אפר. ש"מ במקסס מפילין דמכ"ב כה (ומקלל כד) סלךר כחש עילין אמרינן עלו תפילין, ומתרגמינן נמי טוספתין היין עילן, ויטאל מניחין מפילין במקסס שמוחו של מיעק רופף (תענית טז.). הנה להם לישראל. כדכר שהניחו בו ולג יחזרו כהס, מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין. לעשר כשדיעו ולא יניחו ככן (בבבא ז.). הדרין עלך חזקת הבתים

רבינו גרשום

כיון דחזי דמעכבי, להאי אמר ש"ם דלא יחזא להו עירכו יקרא דירי שחקו: איבעיא להו כנס לתוך שלו ולא הוציא ויזין באותה פעם באותה כניסה מהו שיחזור ויציא לאחר זמן. מי אמרי' כיון דלא הוציא בתחלה בהאיא כניסה ויתרה לבני הדד אי לא: ר' יוחנן אמר, לרשותו מוציא בה ויזין כל זמן שירצה. וריש לקיש אמר כנס ולא הוציא לאתלר אינו מוציא שוב: להחזיר כחלים למקומן. כמו שהיה: אבל רה"ד מצר שהחזיקו בו ורביסן. שכבר דשיין באותה כניסה: ה"מ. דאסור לקלקל הכיב דליכא רווחא טפי ברה"י: אין מכיירין. שאין עושין ציור מן הסיד עצמו כמו שנושקין בבואין: אין מפייהין. שאין מלבין הבית לאחר שמוציא בזמן הזה מפני איבול בהמ"ק: אין חזור ובונה אותה. באותו סיד וכיור: איסורא שאני. שאסור חכמים מפני איבול: אבל אם (כן) עירב בו חול. שלא יחא לכן כל כך: הרי זה טרכסיד. והשביחו מפני שאע"פ שחזרו כמעט נעשה חזק ונרבך ביותר: אפשר בפירות אחרים. שלג היו מביאין כבורים אלא שמשעת המינין: שתקו. שא"י לחיות בלא מים: במארה אתם נארים. כשאחם גזורים מארה גזרה ואותו אתם קובעין בהם בהכנסתהו. אי איכא גזרי כלו שיקולין לעמוד בה אין. מקומית הגזירה ואי לא לא: בת צדעא. (ל) שלא חותכין צדעא בשרק שלא היתפור ממנה שיער: כנגד הפתח. כדי שתחא נראה: לשבעו הבן.

ס:

נפלה אינו חוזר ובונה אותה. השתא ס"ד דבית שזנה זומן שבהמ"ק קיים ונפלה חוזר וזונה ושללקח חצר המסוידת הרי זו בחזקתה דכל זמן שהיא קיימת יש לנו לתלות שזהיתר עשה בזמן שבהמ"ק קיים אבל כשנפלה תלינן שצאיסור נעשית לאחר חורבנא ומש"ה פריך ארז הונא אמאי חוזר וזונה אותה כיון דנפלה אית לן למיתלי שצאיסור הוציא ומשני איסורא שאני דאפי' ודאי נזנה זהיתר כי נפלה אסור לזנוטה ולסיד^ב: **מ"ה** **לא** נשתה [ובו'] שתקו. וא"ת אמאי לא אהדרו דאפשר בניי זורות דפסולין לניסוך כדמשמע צבוסה (דף מח.). ואומר ר"י דדכר דהוי ממנין שעושין בו ניסוך משיב כמו דכר עזמו דאי לאו הכי תקשה דישמו יין מבושל דפסול לנסכים ואין להקשות דאפשר בניי תומים ויין תפומים שלא היו יכולין לנסול (ט) שלא לשתות בלא מים: **ד"ן** הוא שנגזור על עצמנו שלא ל"ישא נשים. תימנה הכמיצ פרו ורכו ושמא על אותן שכבר קיימו פריה ורביה קאמר והיינו זרעו של אברהם כלה שלא יוליד אלא בן ונת: **מוטב** שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין. כדכר שאין ידוע אם יקבלו כשנמחה בהן אם לאו נרץ לנמות כדמוכח צפ' צמה [צמהה] (שבת דף נה. ושם ד"ה ואע"ג) דלממרה מדת הדין (ו) אם לפניך גלוי לפניסה מי גלוי ונענשו אבל כדכר שאנו יודעים צדיקור שלא יקבלו אמרינן מוטב שיהיו שוגגין וכו' ^א ^ב:

הדרן עלך חזקת בתים

חוזר ובונה אותה איסורא שאני ת"ר^א לא יסוד אדם את ביתו בסיד ואם עירב בו חול או תבן מותר ר"י אומר עירב בו חול הרי זה טרכסיד ואסור תבן מותר ת"ר^ב כשחרב הבית בשניה רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין נמפל להן ר' יהושע אמר להן בני מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין אמרו לו נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח ועכשיו בטל גשתה יין שמנסכין על גבי המזבח ועכשיו בטל להם א"כ להם לא נאכל שכבר בטלו מנחות אפשר בפירות פירות לא נאכל שכבר בטלו בכורים אפשר בפירות אחרים מים לא נשתה שכבר בטל המים שתקו אמר להן בני בואו ואומר לכם שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר שכבר נגזרה גזרה ולהתאבל יותר מדאי אי אפשר^ב שאין גזרין גזירה על הצבור אא"כ רוב צבור יכולין לעמוד בה דכתיב^ב במארה אתם נארים ואותי אתם קובעים הגוי כולו אלא כך אמרו חכמים^א יסד אדם את ביתו בסיד ומשייר בו דבר מועט וכמה אמר רב יוסף ה"אמה על אמה אמר רב חסדא כנגד הפתח יעושה אדם כל צרכי סעודה ומשייר דבר מועט מאי היא אמר רב פפא כסא דהרסנא^ב יעושה אשה כל תכשיטיה ומשיירת דבר מועט מאי היא אמר רב בת צדעא שנאמר^ג אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי וגו' מאי על ראש שמחתי אמר רב יצחק ל"זה אפר מקלה שבראש חתנים א"ל רב פפא לאביי ה"היכא מנח לה^ב במקום תפילין^א שנאמר^ד לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר^א: וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה שנאמר^ה שמחו את ירושלים וגו' תניא אמר ר' ישמעאל בן אלישע מיום שחרב בית המקדש דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לאכול בשר ולא לשתות יין אלא^א אין גזרין גזרה על הצבור אא"כ רוב צבור יכולין לעמוד בה ומיום שפשטה מלכות הרשעה שגזרת עלינו גזירות רעות וקשות ומבטלת ממנו תורה ומצוות ואין מנחת אותנו ליכנס לשבוע הבן ואמרי לה לישוע הבן דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לישא אשה ולהוליד בנים ונמצא זרעו של אברהם אבינו כלה מאליו אלא^א הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין:

הדרן עלך חזקת הבתים

ז': ונמצא זרעו של אברהם אינו כלה מאליו.
צענין טוב ולא ע"י עובדי כוכבים ומזות לא יצטלו עוד:
אלא הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין.
צמה שלוקמין נשים שאינם סבורים שיש איסור כדכר:
ואל יסיו מזידין. דמשום דלא יוכלו לעמוד צה יצטלוה ונמצאו מזידין הלכך לא גזרינן:

הדרן עלך חזקת הבתים

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

ויל האידנא.
שהיה רוצה לקשט עזמו תחלה כדלקמן:
אי קוז דירי.
אם שלי קאז ככר:
כיון דחזא דמעכבי.
הצין שצבציל ככורו שותקין על שלו:
וילמא ליה ויל קוז כו'.
ואמאי א"ל ויל האידנא כו':
הסקוששו.
הסר קש מצין עיניך תחלה כמו לקושש קש (שמות ה). כלומר קשוט

עצמן:
איבעיא להו כנס.
למוך שלו ולא הוציא עכשיו ויזין מהו שיחזור ויציא לאחר זמן מי אמרינן דויתרה לבני רה"ר ואזכר כמו או לא:
וריש לקיש אמר כנס אינו מוציא.
קס"ד לא יוציא עוד ויזין דאזכר כמו:
ואיפכא איסמרי.
דמוקמינן לרבי יוחנן כר"י דהלכתא כוותיה וקי"ל ככר יהודה צה:
מלך.
שבין שתי שדות שהחזיקו בו והכל נמי הרי החזיקו צהך כניסה:
איכא רווחא.
כשיחזיר כתלים למקומן אכתי איכא כל רוזח רה"ר וסתם רה"ר מרווח הוא:
ה"ג **אמר רב הונא נפלה כו' אי נמי ואם נפלה.**
ולא גרס שאם נפלה:
חוזר וזונה אוסר.
להוציא ויזין כעתחלה:
אין מסיידין.
צית משום אבל צית המקדש:
ואין מסיירין.
זורות שזר צסיד. וי"מ דהיינו נמי סיוד אלא שהכיר לכן יומר:
מפייהו.
זורות של מיי צבעונים:
נפלה אינו חוזר כו'.
אלמא כל צנין שאינו רשאי לעשות בתחלה אם היה לו ונפל אינו חוזר וזונה. וגבי הוצאת ויזין לרה"ר נמי כיון דאי אפשר להוציא בתחלה אם נפל אינו חוזר ומוציא:
איסורא שאני.
מהיזיקא:
חול או סכן.
מכהה צבצנו:
ערכסדי.
צנין חזק וטוב ואף על פי שמשחיר קצת אסור:
אפשר צפירות.
ויפה אמרת ונפרוש גס מן הלחם:
צפירות אחרים.
שאינ מצאיים ציכורים אלא מו' המינין:
שכר נגורה גזירה.
חורבן ונתמייצנו להתאכל דכמיצ שישו אתה משוש כל המתאכלים עליה (ישעיה טו):
צמארה אסם נארים.
קצבלתם עליכם בגזירת ארור להציא המעשר אל צית האוצר דכמיצ צמלאכי (ג) הביאו את כל המעשר וגו' ואעפ"י ואותי אתם קובעים אתם גזזלים את המעשר ואת התרומה דכמיצ התם ואמרתם צמה קצנעון המעשר והתרומה:
הגוי כולו.
כלומר וכל הקהל כולו קיצלו את הגזירה ומסתמא אם לא היו כולן יכולין לעמוד צה לא היו מסכימין ורובן ככולן. אלא לא חשיצא גזירה אא"כ רובן יכולין לעמוד צה:
אלא כך אמרו חכמים כו'.
מסקנא דמילתיה דרבי יהושע היא:
כסא דהרסנא.
קערה של מאכל דגים מטוגנין שצמנן צסולת:
צם זידעא.
טנפ"ל שרגילות לסוד שם ולהעירס שערן:
שנאמר אם אשכנך וגו'.
אכולהו קאי:
אפר מקלס.
אפר הכירה השרופה צאש קריי כן. ומשום דאיכא אפר פרה נמי הוצרך לפרש כן:
פאר סחם אפר.
מכלל שהיו רגילין ליתן אפר צמקוס פאר דהיינו תפילין כדכמיצ פלךר כחוש עליו (וחקאל כד):
לשצוע סנן.
מילה שהיא לסוף

מסורת הש"ס

א) סנהדרין יט. יט. צ"מ קוז;
ב) סוף מח. לעיל יב. כו: לקמן ק. ג) א) שם פ: [מוספתא סוטה פט"ו];
ד) [מוספתא סס];
ה) ע"ז לו. זריות ג: [גין עט"ז];
ו) [מוספתא פ"ב];
ז) [תענית טז.];
ח) תיבת שנאמר לימא כרב אלפסן;
ט) [שם במוספתא תענית ל:];
י) [שבת קמח: ביצה ג.];
יא) ע"י: כדילהשר, [י"ג ע"ע מוס' ע"ז ד. ד"ה שהיה צידסן];

»
תורה אור השלם

1 דחקוששו וקשוו הגוי לא נבסקו:
צפניב א ב 2 במארה אתם נארים ואני אתם קבעים הגוי מלאכי ג ט בלו:
אם אשכנך וירשלים 3 תשכח ומיני תרדב לשוני לחכי אם לא אכזכרי אם לא אעלה את וירשלים על ראש שמתרי תחלים קלו ה-ו 4 לשום לאצלי ציון לתת ליום פאר תחת אפר שמן ששן תחת אבל מעשה תהלה תחת רוח ברה וקרא לתם אילי הצדק מטע יי דלתחפא:
ישעיהו סא ג 5 שמוזר את וירשלים וגילו בה מלי אביהה שישו אתה ממשר כל דהותאבלים יעליה:

»
הגהות הב"ח

א) רש"ם ד"ה וריש לקיש אמר כנס אינו מוציא. י"ב [תסר ההתחלה ושאר זה הלשון] ומלן דקא מיצני ליה נמי לא קא מעבי ליה אלא בלחמרי כו' ויכ"ר קא מיצני ליה הא דמנן אלא אם דלא סוגס למוך שלו ומוציא ומשכנס מחל לבני רה"ר ושוב אינו יכול להחזיר כתלים למקומן אלא מוציא ויזין בלחמרי או דלמא ה"ק כנס למוך שלו ומוציא והסם הוא כיון דכבר הוציא וזין אינו מחזיר כתלים למקומן דכבר מחל לבני רה"ר אבל אם לא הוציא היזין עדיין אלא כנס בלכר מחזיר כתלים למקומן ומלי דקאמר מהו מחזיר ומוציא ה"פ מי נמנא דמוציא וזין וא"כ שוב לא יחזיר הכתלים למקומן אז דלמא אינו מוציא לפי שמוחזר הכתלים למקומן וממילא אם הוציא שוב אין יכול להחזיר ובה לא נמנרן לפיש ומלי דקאמר ואיפכא איסמרי משום דרי יוחנן מוקמינן כרב יהודה כמו שאירס רש"ם:
ב) תוס' ד"ה מים וכו' שאלו יין יחליט כסול בלא חשיית מים הסד:
ג) ר"ה מוטב וכו' דלממרה מדת הדין מוטב שם למפין:

»
לעזר רש"י

טנפ"ל [טינפלא"א]. צדעות. צדעות.

»
מוסף תוספות

א. אלמא נהי דתלינן בהיתרא לגבי גופיה אבל מותרה לחזור ולבנותה לא תלינן להיתרא. ריעב"א.
ב. טעמא דמילתא [דאולינן גבי ממונא קולרא] דכיון דכי לא נפלה הרי זו בחזקתה כי נפלה נמי בחזקתה קיימא דהעמד דבר על חזקתה. יי ממה.
ג. כדאמרין בהמכניצ כרי יין (ביצה ל.) ובפ' שואל (שבת קמח:) מוס' שמת נה.

^[א] אולי צ"ל שלא תעירך דעא כדכר כתיב שם שמיכול ממנה שער